



Συμβούλιο  
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 25 Μαΐου 2022  
(OR. fr)

9523/22

SOC 315  
EMPL 210  
ANTIDISCRIM 52  
EDUC 194  
SAN 319  
ECOFIN 509  
GENDER 70  
JAI 759  
COMPET 407  
DIGIT 106

#### ΣΗΜΕΙΩΜΑ

|             |                                                                 |
|-------------|-----------------------------------------------------------------|
| Αποστολέας: | Προεδρία                                                        |
| Αποδέκτης:  | Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο                   |
| Θέμα:       | Απασχόληση των ατόμων με αναπηρία<br>- Συζήτηση προσανατολισμού |

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες σημείωμα προσανατολισμού της Προεδρίας για το ανωτέρω θέμα, ενόψει της συνόδου του Συμβουλίου EPSCO που θα πραγματοποιηθεί στις 16 Ιουνίου 2022.

**Συζήτηση προσανατολισμού: «Η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας»**

**Ενημερωτικό σημείωμα**

*Εκτιμάται ότι το ένα πέμπτο του πληθυσμού της ΕΕ (σήμερα σχεδόν 87 εκατομμύρια άτομα) πάσχει από κάποια μορφή αναπηρίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και όλα τα κράτη μέλη της έχουν προσχωρήσει στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΣΗΕΔΑΑ).*

*Τη σημαντική αυτή συνθήκη, η οποία τέθηκε σε ισχύ για την ΕΕ τον Ιανουάριο του 2011, ακολούθησε σειρά διαδοχικών στρατηγικών, μεταξύ των οποίων η ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030, που δρομολογήθηκε από τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων<sup>1</sup>.*

*Παρά την πρόοδο που σημειώθηκε τις τελευταίες δεκαετίες, τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πληθώρα εμποδίων όσον αφορά την πρόσβαση στα δικαιώματα και την αυτονομία τους. Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να εντείνει τη δράση της υπέρ των ατόμων αυτών, στο πλαίσιο της νέας ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030. Η υπουργική διάσκεψη για την αναπηρία, η οποία διοργανώθηκε από τη γαλλική Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 9 Μαρτίου 2022 στο Παρίσι, έδωσε την ευκαιρία για ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της πρόσβασης στα δικαιώματα, καθώς και σχετικά με την εφαρμογή της ευρωπαϊκής στρατηγικής 2021-2030.*

---

<sup>1</sup> Αρχή 17: τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα σε εισοδηματική στήριξη που εξασφαλίζει αξιοπρεπή διαβίωση, υπηρεσίες που τους επιτρέπουν να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία, και εργασιακό περιβάλλον προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους.

Ένας άξονας προτεραιότητας της ενωσιακής πολιτικής για την αναπηρία είναι **η ένταξη και η καταξίωση των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας**. Η οδηγία 2000/78/EK του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία εισήγαγε την έννοια **των εύλογων προσαρμογών**, η οποία επιβάλλει στους εργοδότες να προσαρμόζουν τον χώρο εργασίας στα άτομα με αναπηρία. Επίσης, το άρθρο 27 της ΣΗΕΔΑΑ κατοχυρώνει τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, ιδίως δε το δικαίωμα να κερδίζουν τα προς το ζην με εργασία την οποία επιλέγουν ή αποδέχονται ελεύθερα στην αγορά εργασίας και σε εργασιακό περιβάλλον ανοικτό, δεκτικό και προσβάσιμο στα άτομα αυτά.

Το 2022, η Επιτροπή θα παρουσιάσει δέσμη μέτρων για τη βελτίωση των προοπτικών των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας. Η **δέσμη μέτρων για την απασχόληση** αποτελεί εμβληματική πρωτοβουλία της στρατηγικής για την αναπηρία 2021-2030, οι γενικές γραμμές της οποίας παρουσιάστηκαν στη διάσκεψη της 9ης Μαρτίου 2022. Η δέσμη αποσκοπεί στη βελτίωση των προοπτικών τους στην αγορά εργασίας και καλύπτει έξι τομείς δράσης, ιδίως μέσω της συνεργασίας με το ευρωπαϊκό δίκτυο δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, τους κοινωνικούς εταίρους και τις οργανώσεις που εκπροσωπούν τα άτομα με αναπηρία.

Τα μέτρα αυτά θα παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές και θα υποστηρίζουν την αμοιβαία μάθηση όσον αφορά την ενίσχυση των ικανοτήτων των υπηρεσιών απασχόλησης και ένταξης, την προαγωγή των ευκαιριών πρόσληψης μέσα από θετική δράση και την καταπολέμηση των στερεοτύπων, την εξασφάλιση των εύλογων προσαρμογών, την εξασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία. Θα παρέχουν επίσης προγράμματα επαγγελματικής αποκατάστασης σε περίπτωση χρόνιων ασθενειών ή ατυχημάτων και τη διερεύνηση ποιοτικών θέσεων στο πλαίσιο της προστατευόμενης απασχόλησης και διόδων προς την ανοιχτή αγορά εργασίας. Η εν λόγω δέσμη μέτρων θα στηρίζει τα κράτη μέλη στην υλοποίηση των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Από την πλευρά τους, σε εθνικό επίπεδο, πολλά κράτη μέλη έχουν θεσπίσει **νομικές υποχρεώσεις και κίνητρα** για την τόνωση της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία. Μεταξύ των πρωτοβουλιών που αφορούν τους εργοδότες μπορούν να σημειωθούν τα υποχρεωτικά κατώτατα όρια απασχόλησης για τα άτομα με αναπηρία, η ανάπτυξη ετήσιων σχεδίων πολυμορφίας με μετρήσιμους στόχους και περιοδικές αξιολογήσεις, η χρηματοδοτική στήριξη για εύλογες προσαρμογές, φορολογικές ελαφρύνσεις και άλλα οικονομικά κίνητρα, ιδίως για τις ΜΜΕ, και οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή σε δημόσιες συμβάσεις. Άλλες πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν τη δημιουργία εξατομικευμένων θέσεων εργασίας, ιδίως στον τομέα της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, διαδικασίες πρόσληψης και συνοδευτικά μέτρα ειδικά για άτομα με αναπηρία που αναζητούν εργασία.

**Παρά τη σημαντική πρόοδο, η απασχόληση των ατόμων με αναπηρία στην ΕΕ εξακολουθεί να υπολείπεται κατά πολύ των δυνατοτήτων της.** Το 2021 μόνο το 50,8 % αυτών των ατόμων εργάζονταν σε σύγκριση με το 75 % των ατόμων χωρίς αναπηρία. Το 37,6 % των ατόμων με αναπηρία ήταν ανενεργά σε σύγκριση με το 17,6 % των ατόμων χωρίς αναπηρία. Το 28,4 % των ατόμων με αναπηρία αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού σε σύγκριση με το 17,8 % για τα άτομα χωρίς αναπηρία, ενώ μόνο το 29,4 % των ατόμων με αναπηρία ήταν κάτοχοι διπλώματος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έναντι 43,8 % για τα άτομα χωρίς αναπηρία<sup>2</sup>.

Η διαμόρφωση μιας πιο συμπεριληπτικής αγοράς εργασίας θα συμβάλει στην επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων για την απασχόληση για το 2030 (στόχος για ποσοστό απασχόλησης 78 % το 2030, όπως ορίζεται στο σχέδιο δράσης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων). Στο πλαίσιο των μόνιμων ελλείψεων εργατικού δυναμικού και ανισορροπιών στην απασχόληση, η διεύρυνση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας υποεκπροσωπούμενων ομάδων, όπως τα άτομα με αναπηρία, παραμένει σημαντικός μοχλός για βιώσιμη, συμπεριληπτική και ίση για όλους ανάπτυξη.

---

<sup>2</sup> Πηγή : Eurostat

Η αποτελεσματικότητα των πολιτικών απασχόλησης για το κοινό αυτό συναρτάται με τον προβληματισμό γύρω από την έννοια της αναπηρίας που περιλαμβάνεται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών και απαιτεί την εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ του κοινού δικαίου και των ειδικών μέτρων.

Τα **τρέχοντα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης** αποδίδονται σε διάφορους παράγοντες, όπως οι ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, η επικράτηση προκαταλήψεων σχετικά με τη χαμηλότερη παραγωγικότητά τους, το κόστος (πραγματικό ή εικαζόμενο) των εύλογων προσαρμογών, η ανεπαρκής γνώση των πιθανών εύλογων προσαρμογών, οι ανεπαρκείς θέσεις ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις ή και το χαμηλότερο επίπεδο κατάρτισης των ατόμων με αναπηρία σε σύγκριση με τον γενικό πληθυσμό, καθώς και οι δυσκολίες στον εντοπισμό ατόμων με αναπηρία που να διαθέτουν τις απαιτούμενες δεξιότητες.

Η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία και η μείωση του χάσματος με τα άτομα χωρίς αναπηρία εξακολουθεί να αποτελεί για όλα τα κράτη μέλη ένα πρόβλημα που απαιτεί την ανάληψη δράσης σε διάφορα επίπεδα και, συγκεκριμένα: την ανάπτυξη **προσβασιμότητας και εύλογων προσαρμογών** για την κάλυψη των ατομικών αναγκών, την **απόκτηση δεξιοτήτων** σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς από άτομα με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων που σχετίζονται με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, τις **επενδύσεις** σε υπηρεσίες παρέμβασης για την πρώιμη παιδική ηλικία, τα προσβάσιμα και χωρίς αποκλεισμούς πλαίσια μάθησης και τα προγράμματα διά βίου μάθησης, καθώς και τη σύνδεση μεταξύ σχολικού κύκλου και ένταξης στην απασχόληση.

Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται να επικεντρωθούν οι συζητήσεις σε δύο σημεία:

## **1 — άρση των αντικινήτρων για την πρόσληψη ατόμων με αναπηρία και διευκόλυνση της αποδοχής τους από το εργασιακό σύνολο**

Οι νομικές υποχρεώσεις και τα κίνητρα για τους εργοδότες είναι πιθανότερο να επιτύχουν τους στόχους τους εάν συνοδεύονται από ένα θετικό όραμα που προβάλλει τη συμβολή της πολυμορφίας εν γένει, και ειδικότερα της αναπηρίας, στις επιδόσεις.

- Πώς μπορούμε να εργαστούμε και να συντονιστούμε με το σύνολο των ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτών, του εργασιακού συνόλου, των κοινωνικών εταίρων και των υπηρεσιών απασχόλησης και ένταξης, ώστε να εξαλειφθούν τα στερεότυπα περί δήθεν «απαγορευτικού κόστους» των εύλογων προσαρμογών, να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με αυτές και να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις να τις εφαρμόσουν;
- Πώς μπορούμε να συνεργαστούμε προκειμένου να θέσουμε στόχους για τη μείωση του χάσματος του ποσοστού απασχόλησης μεταξύ των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων χωρίς αναπηρία, όπως επισημαίνεται στην ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030;

## **2- λήψη αποτελεσματικών μέτρων υπέρ της ένταξης των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας**

Οι νέες τεχνολογίες και η ψηφιοποίηση μπορούν να προσφέρουν, όταν είναι προσβάσιμες, νέες ευκαιρίες για τη στήριξη των ατόμων με αναπηρία στην απασχόληση διά βίου, παρέχοντας τα ψηφιακά εργαλεία που είναι απαραίτητα για την αυτονομία τους, αλλά και αίροντας τα εμπόδια στην κατάρτιση και την απασχόλησή τους.

- Ποια συνοδευτικά προγράμματα εφαρμόζονται εν προκειμένω σε εθνικό επίπεδο;
  - Πώς μπορεί να διευκολυνθεί η μετάβαση από τα εργαστήρια και την κατάρτιση για άτομα με αναπηρία στην ανταγωνιστική αγορά εργασίας, ιδίως μέσω των νέων τεχνολογιών;
  - Πώς μπορεί η Ένωση να στηρίξει τα κράτη μέλη σε αυτούς τους τομείς;
-